

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Bégsz. évre.....	24 kor. (12 fr.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Csütörtök, június 2.

Halogalás.

Kolozsvár, június 2.

(C) Az Omke alakuló közgyűlésén annak utjonnan megválasztott elnöke, Sándor Pál országgyűlési képviselő nagy beszédet tartott, a melyben kiterjeszkedvén Ausztriához való gazdasági viszonyunkra is, kijelentette, hogy ő (Sándor Pál) feltétlen híve az önálló vámterületnek, az átmenetre való tekintetből azonban szükségesnek tartja, hogy még egyszer — de feltétlenül utoljára — megkössük a vámszövetséget, szükséges pedig ez azért, mert a vámsorompók felállítása ma az országot készületlenül találja, ez pedig kiszámíthatatlan veszéllyel járna, míg a jelenlegi vámszerződés lejártáig az ország közgazdasági élete be lesz az önálló vámterület alapjára rendezhető.

Sándor Pálnak ezt a nyilatkozatát az alakuló közgyűlésen igen nagy számmal összegyűlt kereskedők nagy tetszéssel fogadták, majd pedig a sajtónak az a része, amely az önálló vámterület mellett van exponálva, intenzív helyesléssel kísért. Nekünk azonban úgy tetszik, hogy Sándor Pálnak ez a kijelentése sem a lelkesedésre, sem a helyeslésre rá nem szolgált, mert az önálló vámterületnek olyan módon való propagálását, a mint ő tette, sokkalta veszedelmesebbnek tartjuk annál, mintha valaki meggyőződésből és szabad elhatározással a közös vámterület további fenntartása mellett tör lándzsát.

Az átmeneti nehézségekre való tekintetek, a vámszövetségnek még ez egyszer való megkötése, ez a visszavonhatatlan utolsó előadás, mindezek olyan nyilatkozatok, amelyek komolyan egyáltalán nem vehetők, hanem teljes mértékben alkalmasok arra, hogy a szónok ösztentésébe vetett bizodalmat megrendítse.

Egyáltalán nem érhető, mi-féle átmenetet, mi-féle előkészületi intézkedéseket értett az Omke elnöke? Ez alatt kétféle lehet éteni. Vagy ama gazdasági berendezések létesítését, a melyeknek az önálló vámterület létesülése esetén kétségkívül meg kell történniök, vagy pedig azon törvényhozási intézkedéseknek (vámtarifa megállapítása, vámsorompók felállítása stb.) előkészítését, amelyek az önálló vámterület felállítását megelőzőleg elengedhetlenül szükségesek.

Az ilyen visszavonhatatlanul utolsó előadások bejelentése azonban nem tekinthető alkalmasnak sem az egyik, sem a másik irányban arra, hogy az előkészületi intézkedések megtétethessenek. Értjük, hogy a mezőgazdaságnak, az iparnak és a kereskedelemnek egyaránt más alapokra kell berendezkednie akkor, ha a vámszövetség Ausztriával megszűnik és az önálló vámterület létesül. Ámde mikép gondolhatja Sándor Pál, aki maga is praktikus férfiú azt, hogy akár a mezőgazdák, akár az iparosok, akár a kereskedők létesítményeket fognak berendezni, üzletüket új alapokra fogják reá fektetni, ügymenetük folyását új mederbe fogják terelni annak előtte, hogy föltétlenül bizonyossággal tudják, mikép az önálló vámterület tényleg létesülni fog. Vajjon lehet-e gondolni arra, hogy itt ipartelepek létesítenek arra való számítással, hogy már 1907-től fogva meg lesznek a magyar vámsorompók Ausztriával szemben, holott azt a biztosítékot, hogy ez tényleg meglesz, a Sándor Pál beszéde bizonyára nem képes nyújtani. Kétségtelen, hogy az önálló vámterületet máról-holnapra létesíteni nem lehet. Kétségtelen, hogy ezt 2—3 esztendővel megelőzőleg, mielőtt az utolsó vámszövetség Ausztriával véget ér, el kell határozni és ezzel időt kell engedni az egyes termelési ágaknak, különösen az iparnak arra, hogy új létesítmények teljesítése által a készülő gazdasági küzdelemre berendezkedjenek.

Az átmenetnek ez a néhány esztendeje azonban csakis azzal kezdődhetik, hogy maga a törvényhozás elhatározza az önálló vámterület létesítését, de semmiképpen nem kezdődhetik az akármiféle biztató kijelentésekkel, legkevésbé pedig olyan kijelentésekkel, amelyek erre nem is egészen hivatott tényezők részéről történtek. Azért, mert Sándor Pál az önálló vámterület mellett nyilatkozik, azért mert az ő nézete szerint

most kellene feltétlenül utoljára a vámszövetséget megkötni, azért egy iparos sem fog semmiféle iparvállalatot az önálló vámterületre való számítással létesíteni, de különösen nem fog létesíteni akkor, ha úgy, a mint történik, egyidejűleg a kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy ő az önálló vámterület létesítését gazdasági okokból, tiszta meggyőződésből károsnak tartaná. Azt képzeli tehát, hogy majd az iparosok a most következő 7 vagy 10 esztendő alatt gazdasági berendezésekkel el fognak készülni arra az eshetőségre, ha a most megkötendő vámszövetség már nem újított meg, merő képzelődés. Ezek a berendezések mindaddig eszközöltetni nem fognak, a míg a törvényhozás az önálló vámterület létesítését végérvényesen kimondani nem fogja.

A mi pedig a kérdés másik oldalát, az ügy törvényhozási előkészítését illeti, úgy tudnia kell Sándor Pálnak, hogy már az 1898. I. t. c. utasította a kormányt, hogy az országnak fenntartott önálló törvényes intézkedési joga alapján az önálló vámterület létesítése iránt a javaslatokat készítse elő, még pedig úgy készítse elő, hogyha bármikor a viszonyosság Ausztria részéről megsértetnének, ezen javaslatokat haladéktól az országgyűlés elé terjeszthesse.

Szigorubb intézkedéseket a törvényhozás nem tehet. Szigorubb utasításokat a kormánynak nem adhat. Ha ezeket az intézkedéseket, ha ezeket az utasításokat az azóta létezett kormányok komolyan vették akkor a kereskedelmi miniszter fiokjában már készen kell lennie a magyar autonóm vámtarifának, akkor fiokjában már kell fekdülniök, mindazoknak a javaslatoknak, a melyeknek törvényhozási megszavazása az önálló vámterület létesítéséhez szükséges. E részben tehát semmi előkészület nem szükséges: ezeknek a javaslatoknak készen kell lenniök, mert azok elkészítését a törvényhozás elrendelte.

Látjuk tehát, hogy nem az előkészület és nem átmenet hiánya az, amely az önálló vámterület létesítését megakadályozza, nem az előkészület és nem az átmenet hiánya okozza azt, amiért Sándor

Pál azt óhajtja, hogy a vámszövetség ez egyszer még, de feltétlenül utoljára megkötessék. Sándor Pál nagyon jól tudja, hogy az önálló vámterület létesítésének gazdasági előfeltételeit a vámszövetség megszüntetésének végleges kimondásáig megteremtteni nem lehet, annak törvényhozási előfeltételei pedig készen kell, hogy máris legyenek. Ha tehát Sándor Pál megfelelő több évi átmenetet az önálló vámterület létesítésének elengedhetetlen előfeltételül tekintené, akkor semmi értelme sem volna annak, hogy a vámszövetségnek még ez egyszer való meghosszabbítását követelje, mert hiszen mindenki nagyon jól tudhatja, hogyha a vámszövetség most megújítatik és minden további nélkül megújítatik, akkor a jelen vámszövetség tartama alatt semmiféle berendezkedés az önálló vámterületre nem fog történni, de nem is történhetik, mert hiszen senkinek semmiféle biztosítéka arra nézve nem lehet, hogy a most megkötendő vámszövetség megszüntetésével az önálló vámterület fog következni.

Ha ily körülmények között oly okos ember és oly praktikus szakférfiú, mint Sándor Pál, mégis ezt a diplomatikus átmeneti álláspontot foglalja el, akkor ez arra gyanura enged következtetést, hogy neki tulajdonképpen nem is az a célja, hogy az önálló vámterület létesítését előmozdítsa és biztosítsa, hanem az ő kijelentéseivel más célok vannak egybekötve. Hogy melyek ezek a célok, azt nem nehéz látni nem nehéz. Jól tudjuk, hogy az önálló vámterület létesítésének programját képen való hangoztatása felettébb népszerű az iparosok és kereskedők körében, ennek a programponznak a felállítása tehát megszerzi az új egyesületnek a kereskedőket és iparosokat, viszont azonban ennek a programponznak erősebb feltételek és időbeli korlátok nélkül való követelése megfosztaná az új egyesületet a kormány támogatásától, mint-hogy a kormány a közös vámterület mellé való szegődve. Nyilvánvaló tehát, hogy a Sándor Pál álláspontja közvetítő akar lenni a kettő között, egyfelől biztosítani

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Negyeshög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

akarja az Omkének a népszerűség azt a mértékét, amelyet az önálló vámterület programja biztosít, másfelől megakarja szerezni azt a kormánytámogatást, amelyre nem számíthatna az az egyesület, amely az önálló vámterület létesítését komoly, feltétlen és időponthoz nem kötött programjává felvenne.

Világos, hogy az Omke létesítésének elsőrendű célja az, hogy a kereskedők érdekében az Omge ellensúlyául szolgáljon. Az Omge vezetői lelkes hívei a közös vámterületnek, de sőt a fennforgó politikai ellentétek igen nagy száma dacára lelkes hívei a mai kormánynak is azért, hogy a kormánypártban való benmaradás folytán az egyesület céljai a kormány részéről megfelelő támogatásban részesüljenek. Hogy erről a támogatásról Sándor Pál a saját egyesülete részére ne legyen kénytelen lemondani, ezért nem meri bátran és feltétlenül programjába az önálló vámterület létesítését felvenni. Ezzel a politikával azután tényleg elérheti azt, hogy a kormány az új egyesületet is fogja támogatni, úgy, amint az Omge-val teszi: komoly emberek szemében azonban nem érheti el azt, hogy azt a látszatot keltse, mintha az ő egyesülete komoly és igazi híve lenne az önálló vámterület létesítésének.

— **A delegációk.** Az osztrák delegáció tegnap délelőtt plenáris ülésben folytatta Javorszki elnöke alatt a tanácskozásait. A közös miniszterek mind megjelentek. Napirenden az okkupált tartományok költségei álltak.

Az osztrák iparnak a hadsereg szükségleteiben való részesítése ügyében. Dr. Zaffron a folyók javítása ügyében a hadügyminisztert interpellálja meg. Ezután került a sor a napirendre, melynek dr. Zaffron és dr. Licht a szónokai.

Dr. Licht mindenekelőtt az elhunyt Kállay Benjáminról emlékezik meg meleg hangon. A mai vezetőség érdemeit csak a méltányolhatja, a ki tudja, milyen állapotban voltak az okkupált tartományok a török fenhatóság alatt. Kifogásolja, hogy Dalmáciával is így bánnak, mintha okkupált tartomány volna. A lakosság jogos igényeit teljes mértékben ki kell elégíteni.

Burián közös pénzügyminiszter jobban ismétli azt, amit tegnap mondott a magyar delegációban. A megszállott tartományoknak most két fő vasútvonal van és a vezetőség rajta arra, hogy ezt a közlekedést napról napra emelje. Beszámol körutjáról,

a szőnyeggel bevont márványlépcsőn. Ő legelőbb, a nászmenet élén! Jobbról-balról sorfalat áll a nyoszolyó lányok díszes serege. Résztvevő könny minden szemben, bátorító mosoly minden ajkon.

És Franchon apó kábult agya ismét álmodozik. Azt hiszi, már feljutott a csillagok közé, kik kitérnek utjából, hogy mielőbb elérje a menyország kapuját.

Nagy szárnysajtó táru ki előtte s egy terembe lép.

A terem hosszában terített asztal, az asztal közepén sülték, pástétomok, torták, csomagok, fekete ruhás urak szüntőlgi töltött pezsgőspohárral fogadják és kocintanak, isznak, mind z z ő egészségéért!

Franchon apó röstelkedve csóválja őz fejét. Nem ez már csakugyan sok, ezt nem érlelmi meg. Fejedelmet illet ilyen fogadtatás!

És ime a menyasszony törékeny keze is, amelyben alig-alig férhet egy lopke, egy rózsaszín, poharat ragad.

— Igéyk, kedves barátom, a mi egészségünkre! Ide mellém üljön s parancsoljon a pástétomból, galantinból. A sülteteket ide! Az édességeket! Szereti a gyümölcsöt? A narancsot? Érti-e a mandarinok illatát? Lám, mint mosolyog-nak önre?

Franchon apó élénk fejbiccentéssel hagyja helyben.

Biz úgy, a narancsok neki illatoznak, reá mosolyognak. S a szép menyasszony oldalán az ő kérésére, unszolására fogyasztja el azt a sokféle, furcsaízű, cifra nyálkságot, a melyet eddig hirtől sem ismert.

A vőlegény pedig hiába esd mátkája egy szaváért, pillantásáért, ő annak egyedüli figyelme, gondolata, ő a nyomorék öreg, kinek talán, melle is behorpadt, pupja is nőtt s ki már alig képes gondolkodni saját sebeitől.

De titkolja fájdalmát, nehogy elbusítsa bájos szomszédnőjét.

TÁRCA.

Versek.

I.

Faluvégén.

Faluvégi réten kaszálják a rendet
Forró napugarságon vidám nótaszóval.
Hetky Kócsag Pista leteszi a sarlót
Oszlán úgy foghegyről egyszercsak megszólal:

Édes a szám ize. Csókharmat van rajta
Hajnaltájban hullott valaki ajkáról...
Amikor a szürke éji fátöl hullott
Bokor András uram cserepes házáról.

— Bokor Rózi adta? — tompán szól a kérdés.
Halvány barna legény hagyja ott a rendet.
De az ám a szentjűt!...

Mi jussod van hozzá? ...
Hogy mi...? Ami másnak?... Ki kérdezte
[kendet?]

Több szó nem esett ott. Az a barna legény
Nehéz vasvilláját felemelte szépen...
S olyan igaz, minthogy csillag van az égen.
Hogy másnap temettek ott a falu végén...

II.

Báiban.

Ezer csillár fénylik, vígan szól a nótá.
Szóke fű búsul a terem sarkában,
Szeme odatapad egy virágos árnyra:
Ott táncol egy leány hófehér ruhában.

Valakinek karja átöleli, fonja,
Suttogásuk elhal a zene zajában.
Az a szóke fű sóhajta kifordul...
Fekete gyászt lát a hófehér ruhában...

Fodor Erzsike.

Franchon apó narancsai.

Irta: Jean Rameau.

Hallották uraim, milyen csapás érte
szegény Franchon apót?! Egy éjjelen át
megfagytak, elpusztultak a narancsai.

Még néhány nap előtt, mikor sarki
bódéja előtt elhaladtam, megcsapott a mandarin
gúllák átható illata s még mögöttük
ott bóbiskolt elégedetten egy barázdás
homlok, egy pár bozontos szemöldök...
és azóta!...

Ezerkét száz darab megfagyott narancs,
uraim, nyolcvannégy frank veszteség. Az
Ursten se rohatja büntül Franchon apó el-
határozását. Egy pillanatra, igaz, csüggedten
temette őz fejét viseltes kék zubbonya
ujjába, ámde akkor se könnyeit rejté el,
csupán elmékedett. Öreg volt, bölcs volt,
nem lázadt fel sorsa ellen, társul szegődött
hozzá.

Stoikus nyugalommal fordított hátat
bódéjának, a mely eddig háza, vára, világa
volt s amely most csak romlásának szí-
helye és ment, ment világá, keresni a
halált.

.... Ment, mendegélt. Nem lopva,
bujva, az emberek elől, ki a magányba,
messzeségbe... hanem a nyüzsgő sokaság
közé, az utcai élet leveleibe, ahol kocsi-
kocsi után rohog, odafurakodott. És né-
zett jobbra és nézett balra, jön-e már?
— meről jön?... a kedves, a megváltó
halál.

Figyelmeztető csöngetés, ostopatogás,
kiáltás, szitok süvít körülötte, rendőr tusz-
kolja át a járda tuloldalára, Franchon apó
megadással molyogja:

— Még várnom kell rá.

Mikor egy-egy fényes kirakat tükör-
üvegében megpillantja görnyedt alakját,
aszott viaszarcát, összerenzen:

— Nem téged kereslek, tőled mene-
külok....

Vágy lepi meg s ismét a kocsiut felé
tüpeg. Utközben tűnődik, találhatja:

— Vajjon milyen amaz? Szép-e, rut-e
a halál?

Ilyen görnyedt hátú, tehetetlen agas-
tyán, vagy olyan csontos kaszás rém, mint
a melyennek a gyávák képzelik? Nem! Egy
fekete lepelbe burkolt szelídarcu angyal lép
majd hozzá, hollószárnyával gyöngédten
meglejtinti s így szól: Jár, élvezetük oda, ahol
sohasem fagnak meg a narancsai. És
Franchon apó szaporán, beleegyezően bolin-
gat e gondolatra:

— Ugy bizony, úgy menjünk, sies-
sünk oda.

Hó! Hó! Vak vagy! Süket vagy
öreg! Vissza! Vissza! Ah! — ötven, száz
torok sikoltja, ugyanannyi visszahangozza
riadán, tehetetlenül.

Azután egy pillanatra megdermed az
egész utca. Egy hosszú kocsi sor akad meg,
egy nászmenet. A vőfélyek a fogatokról
ijedten, kíváncsian dugják ki fejüket.

— Mi történt a menyasszony hinta-
jával? A lovak csökönyösödtek meg? Ke-
részög esett ki?

— Embert gázoltak el! — zug egy
perc múlva ajakról-ajakra.

— Embert, a menyasszony hintája!
Teremtőm! Mily rossz előjél! Szegény kis
menyasszony!

A kocsi leszáll a bakról és ölébe
vonja az alélt öreg vérző fejét. Franchon
apó bágyadtan felejtja szeméit: a rózsák-
kal díszített hintából egy fehér fodros, ha-
bos báránnyelű uszik felé.

— Talán ez a halál? Ez a bájos ra-
gyogó jelenség? Ettől borzadnak ugy az
emberek? E fehér ruhás selyem fátyolos,
mirtuszkoszorus égi tüneménylő? Ha tud-
nák! Ifjú, agg, koldus, levente, vetőkdedve
sietnének karjaiba.

Menyasszonyi ruháját ölté fel, a mi-
kor érte jött, szegény nyomorultért. És
megszólítja nyájasan, résztvevően.

— Megsebesült? Oh mint fájlalom.
Sajog a sebe?

Soha senki ily gyöngéden nem szóltott
hozzá, nem simogatta ráncos homlokát.
Már ez érintése is balzsam. Franchon apó
hálással suttogja:

— Nincsen semmi bajom, ilyen jól
még sohasem éreztem magam.

A szép jelenség szemébe köny szökik
s a mellette álló fiatal férfihez fordul.

— Kérek néhány louis, György, sze-
gény barátunk részére.

Franchon apó nem látja, csak érzi,
mint hull kétség tenyerébe az arany. Egy
... kettő... öt... tíz, sok, temérdek, egy
narancsért megvehetne rajta! De hirtelen
eszébe jutnak az édenkert narancsai s ke-
vélyen visszarántja tenyerét. Gurul szerte-
széjjel a sok csillogó pénzdarab.

— Nekem nem kell, már nem lesz reá
szükségem, szől fölénnyel.

A szép menyasszony arca elborul.

— De a kocskint nem utasítja visz-
sza? György, támogatás szerencsétlen bará-
tunkat, majd hazakísérjük.

Hiába tiltakozik Franchon apó, már
beemelték a díszes fogatba, a menyasszony
oldala mellé. Biborbárony rengő, ruganyos
tűs, párna mögötté, párna mellette; der-
medt lába is szőnyegbe süpped, remegő
térdét is takaró melengeti, a galambfészek
se lehet ennél puhább, polyhesebb. Két-
kedve tapogatja meg összezuzott tagjait:
Ő az? Valóban ő? Az öreg sarki narancs-
árús röpül most négylovas hintón a meny-
országba?

Ah, de nem oda viszik őt. A vőlegény
lakime után tudakozódik s ez visszazök-
kenti földi nyomorúságába. Viaszarcán sá-
padt pir ömlik el, lelke mélyén halálosan
röstelli menimontanti pincelakását, a szuty-
kos, rongyos vacskát.

Ravaszul lehunyja szemét s hallgat.
A kocsi pedig, mintha valóban szárnyra
kelne, röpül s lágyan álomba ringatja őt.

Egy palota lépcsőházába rohognak be,
amikor felelzen.

Két liberális inas emeli ki s vezeti fel

a melyben a lakosság minden rétegéből élő szóval vette át a panaszaikat és a kívánásaikat. A lakossága legnagyobb része szorgalmas, munkás nép. Bosznia szerencsésnek érezteti magát, hogy Ausztria-Magyarország fenntartása alatt áll, mert így nyugodtan fejlődhetik.

A miniszter után Susteric előadó ismételt elfogadásra ajánlotta a javaslatot s meglepő elismeréssel áradott Burián miniszter működése iránt. A költségvetést ezután elfogadták s áttérték a tengerészeti budgetre, melynek Perczel előadó volt az első szónoka.

Tegnap délelőtt ülésezett a magyar delegáció tengerészeti albizottsága, amely hitelesítette a jelentést. Az ülésen báró Dániel elnökölt.

A szegedi választás.

— Budapesti munkatársunktól. —

Budapest, június 1.

Ha Szeged népének többsége báró Bánffy Dziszt a programja és nem a neve kedvéért választotta meg, akkor örvendhetünk a ténynek, melyben mi sem látnunk egyebet, mint a függetlenségi eszmék diadalát.

Előre megirtuk és ma is valljuk, hogy Bánffy programjának varázsa abban van, a mit a függetlenségi programból átvett és ha sikerül neki az eddigi kormánypárti kerületekből pártot hódítani és programjának csak egyetlen pontját is, mondjuk a legégetőbbet, az önálló vámtérületet megvalósítani, akkor a függetlenségi eszmét csak olyan híven szolgálta, mintha a közösség fenntartása óta egyebet sem tett volna, mint propagálta volna a különválás idejét.

Smith Ádám óta minden művelt ember ismeri és becsüli a munkafelosztás elvét és éppen azért nem lehet ellentét azok között, kik ugyanegy munkaanyagának különböző részleteinek feldolgozásában közreműködnek. A függetlenségi párt elvetette az önálló vámtérület eszméinek magvát, s sikeresen vetette el, mert ize a mag megfogamzott és az üde vetés zöld pázsitja bevonja már az egész magyar közvélemény termőföldjét.

Es most előáll Bánffy és kínálkozik aratónak; mutogatja feszülő izmait, kidülleszt mellet és bizonyítja, hogy ő vág olyan rendet, mint bárki más; azt mondja, hogy különb is, mert őt a közjogi teljes különválásnak nehéz két mándija nem nyomja és szabadabban használhatja karjait. Nincs rá ok, hogy a függetlenségi párt ne lássa szívesen az aratót. Az alföld buzája alföldi termés marad, ha a felföld tölte aratja is le. Semmit sem fog levonni a rugalmasan part nonmento eremelőit, ha Bánffy és társai ott fognak állni az arató-sorban, ha az önálló vámtérület kévében hull majd élénk.

Régi elv, hogy a haza javára az ördögöl is kell szövetkezni; már pedig nem is ördögöl kínálkozik most szövetségesnek, hanem egy megtért jó lélek és az eszmének végre is mindegy, hogy kinek hívják a megvalósítóját vagy megvalósítót. Emberek jönnek, mennek, de a haza és intézményei fennmaradnak és igaz hazafi az, aki félre tudja tenni a személyes jóindulatot vagy haragot és önzés és önzérek, hűség és irigység nélkül tud dolgozni az összeség javán.

Erről az alapról örömmel üdvözlőjük báró Bánffy Dező képviselő urat, üdvözlünk, hogy Paulussá vedlett és óhajtluk.

A lakoma végeztével egy csendes, kertre nyíló szobában ágyat bontanak számára.

Soha ilyen lágy dunnak közt nem fektűt s mégis, soha ilyen rosszul nem érezte magát.

Révtegen tekint ki a fényes ablakpárkányra, a melyen napengarakt táncolnak, ugrálnak, bizonynyal az ő mulattatására. Az orvos komoly, reménytelen arccal vizsgálja a beteg sebeit.

— Állapota súlyos s látát fokozza a szokatlannal sok étel, ital.

Franchon apó nem figyel reá, aggodva lesi, mint szökődnék el lopva, egymásután a fényes sugarak. Egy sötét árny riasztja el őket, mely komoly méltósággal vonul be az ablakon át s odalepszik párnája mellé. Fekete a ruhája, fagyos a lehelete, álomsúly a keze érintése.

Hát mégis igaz, riasztó, félelmetes rém a halál. Mindig tolatkodó, mindig könyörtelen.

Nem tűri, hogy sokáig gyönyörködjen a kedves menyasszonyban, aki imára kulcsolt kézzel térdel a fölé mellett.

Esdo fordítja fele tekintetét:

— Jer közelebb, segits, üzd ki ezt a hollószárnyu rémet, ne engedd, hogy elraboljon, közelebb!

E magasztos pillanatban az ifjú nő megérzi a vívódó lélek beszédjét, ünnepiesen felemelkedik és egy szelíd, kérő pillantást vet feljére:

— Megengeded?

Majd reáborul a haldoklóra s gyöngéden megöleli őt.

Estére kelve, a mikor Franchon apó a paradicsomba érkezik, nem keresi, hol, merre van a narancserdője. Egy angyal jár az eszében szüntelen, egy angyal, a kivel odalenn a földön találkozott.

hogy ne változzék vissza Saul'ussá, ha a szerencse forgandó kereké ismét felfelé találna sorsát irányítani.

A japán—orosz háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, június 1.

Oku tábornok miután megtette klasszikus és borzalmas jelentését: előrenyomul. Csapatai bevonultak Dalniba, amely tudvalevőleg kulcsa Port-Arthurnak. Az oroszok visszavonulása úgy látszik nem annyira visszavonulás, mint inkább vad menekülés volt. Bizonyítéka ennek az, hogy Dalnit nem voltak képesek rombadönteni. Már pedig az orosz visszavonulási taktika feltétele a rombolás, mint az volt 1814-ben, az volt a hadjárat eddigi folyamán Kelet-Azsiában. Hogy Dalnit is nem döntötték romba és átengedték, mint fontos erősségét a japánoknak, ezt csak azért tették, mert a visszavonulás vad menekülés volt és nem volt idejük cselekedni. Oku tábornok egyszerű ember, de nem érti a tréfát. Most Port-Arthur ostromára készülve, karöltve Togo admirálissal s minden ellenkező híresztelés dacára mi azt hisszük, hogy a kincsei eset fog megismétlődni.

Ezalatt Kuropatkin is beszélt magáról. Azt mondják, hogy Mukdentől halad lefelé délre, hogy Port-Arthur felmentse. Hirnek is merész ez, mert alighanem két tüz közé kerülne a nagy álmódó generális. Főnyagcsöngnél ott áll Kuroki hadereje, délen Oku... Kemény dikk, melynek feltérésénél beletörne Kuropatkin foga.

Budapestre ma a következő távira érkezett:

Pétvárv, május 31.

(Hivatalos jelentés.) Május 27-én Főnyagcsöng mellett kisebb ütközet volt. Saimici mellett japán gyalogság megtámadott egy szotnya kőzát, erre ezek visszavonultak. Mi 20 tiszte és 7 kozákt veszítettünk.

London, május 31.

Kuropatkin nem saját jószántából nyomul előre, hanem, amint beavattak tudni vélik, a cár parancsából.

London, május 31.

Mig Oku hadserege Port-Artur ellen nyomul, Kuroki északra megy előre s tegnapelőtt, Főnyagcsöngtől északra megvert 2000 kozákok.

A kintschui harcokról.

A kintschui harcokról küldött első táviratok annyira értelmetlenek voltak, hogy nem lehetett megtudni, a japánok melyik oldalról támadtak. Május 29-én érkeztek az első japán hivatalos és angol táviratok. A japán hivatalosak készkarva értelmetlenek; nem lehet belőlük sem a sereg nagyságát, sem a vezér nevét megtudni. A valóságot csak Kuropatkin jelentéseiből tudhatjuk meg, a ki eddig mindig megirta az igazat, még a kintschui harcokról is hallgatva el. Egyet azonban már most biztosan meg lehet állapítani: a hogy Sasulitsch nem vált be jaiu harcánál, ép úgy nem vált be Fok a kintschui ütközetnél. Kuropatkin haditerve nem felelt meg egészen, mert soha sem gondolt arra, hogy esetleg a Jalunál vagy Kwantung felszigeténél kelljen erősebb ellenállást kifejtenie. Mind a két esetben időt akart nyerni erői szaporítására, csak hogy az alvezérek nem értették a helyzetet és így nem lehettek segítségére.

1877-ben az orosz sereg négy napig állt a körülbelül négyezer nagyobb ellenségeknek, Suleiman pasának ellent és a legutolsó pillanatig nem hagyták el helyüket. De most nem ilyen volt a helyzet sem a Jalunál, sem Kintschaunál. Kuropatkinnek emberekre volt szüksége, a kiket nem akart hiába feláldozni. De az alvezérek nem értették meg Kuropatkin tervét és nem tudtak a kellő időben visszavonulni. Ezért veszítettek mind a kétszer oly sok ágyut és oroszok, amely még nagyobb fontosságu, mint az embervesztés.

Az általános hadviszonyokra alig lesz befolyással a kintschui csata. Mert hogy Port-Arthur is körül lesz véve, ezen még az oroszok sem kételkednek. Csak hogy jobban csinálhatták volna az oroszok. Most már becsültek kérdése az utolsó emberig megvédeni Port-Arthurt. Mert Port-Arthur ugyszólván a jelenlegi háború egyik főoka. A japánok most már elkezdik a várat körülvenni és ez hónapokig eltarthat. Nem hihető, hogy mindjárt támadással fogják a japánok kezdeni.

A várat azonban az oroszoknak már azért is meg kell védeni, mert ha elesik, úgy elvesz az ottani orosz flotta is. Legálább is addig kell tartania magát, míg megérkezik a balti flotta.

Kolozsvár sz. kir. város tisztújítása.

Kik pályáztak a hirdetett állásokra?

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, június 1.

Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága a napokban választja meg tisztviselőit. A pályázat határideje múlt hó 30-án járt le. A tisztújítás iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik, pedig nincs kiállítás arra, hogy Kolozsvár tisztikarában valami lényeges változás álljon be. Alább közöljük a pályázók neveit.

A régi tisztviselők mindannyian pályáztak a jelenlegi állásokra is.

Polgármester: Szvacsina Géza. Pályázott még: dr. Nagy Mór.

Helyettes polgármester, illetőleg I. tanácsos: dr. Nagy Mór. Pályázott még: Fekete-Nagy Béla.

Árvaszéki elnök, mint tanácsos: Vikol Kálmán.

Tanácsosok: Ehrlinger Lajos, Fekete-Nagy Béla, Salamon Antal. Pályázott még: dr. Tarnai Mór, dr. Nemess Ferenc.

Főjegyző: dr. Eszterházy László. Pályázott még dr. Tarnai Mór.

I. aljegyző: Tarnai Mór. Pályázott még: Szabó Gyula Beszterceőről.

II. aljegyző: dr. Nemess Ferenc. Pályázott még: Föder Ottó, Szabó Gyula.

III. aljegyző: Föder Ottó. Pályázott még: dr. Ditrői Nándor, Pető József, dr. Kulcsár András, Erdős Gyula, Láng Lajos. Két I. oszt. tanácsosi fogalmazói állásra: Pető József, Erdős Gyula. Pályáztak még: dr. Kulcsár András, Keserő Péter, Folyovits János, Novák Béla.

Két II. oszt. tanácsosi fogalmazó: Folyovits János, Novák Béla. Pályázott még: Kiss Márton.

Két árvaszéki ülnök: Deák Pál, dr. Jeszenszky Gyula. Pályáztak még: Szabó Gyula, Kiss Márton, Mustárdi Miklós.

Árvaszéki jegyző: Keserő Péter. Pályázott még: Kiss Márton.

Községm: Szigeti Gábor. Pályázott még: Gracza György.

Rendőrkapitány: dr. Kossa Elemér. Pályázott még: Szabó József, Szabó Gyula.

Rendőrkapitányok: Szabó József, Pataky Sándor, Tussai Gábor. Pályáztak még: Schiller Ede, Szabó Gyula, Rimóczy József, Mester Károly.

Rendőrfogalmazó: Schiller Ede. Pályáztak még: Erdős Gyula, Mihály József, Rimóczy József, Király Lajos, Mester Károly, Láng Lajos, Novák Béla.

Két rendőrfogalmazó: Mihály József, Király Lajos. Pályáztak még: Erdős Gyula, Láng Lajos, Novák Béla, Szabó Gyula.

Adóhivatali főnök: Lévy József. Pályáztak még: Hadházy Sándor, Schedivecz Marián.

Adóhivatali főnök: Schedivecz Marián. Pályáztak még: Tamás Sándor, Szentkóczy Jenő, Fodor Dező, Dénes Dező, Novák Albert.

Adóhivatali pénztárnok: Csipkés Albert. Pályáztak még: Zs. Rác Mihály, Bodor Lajos.

Adóhivatali ellenőr: Wermescher György. Pályáztak még: Zs. Rác Mihály, Bodor Lajos.

Tiszti főjegyző: dr. Gajzágó Manó. Tiszti aljegyző: Polcz Rezső.

Házipénztári főpénztáros: Tömösváry Miklós.

Házipénztári ellenőr: Czákó József. Pályáztak még: Fikler Lajos, Zs. Rác Mihály, Balázs Miklós, Anjeszky Adolf.

Hat kerületi kapitány: Filippi Gyula, Benkő Sándor, Besztercey Béla, Csetz János, Jelen M. József, Saffier József. Pályáztak még: Beke József, Váradi Pál, Wéber László, Gönczy Péter, Gombos Károly, Wenczel János, Ferencz Károly, Gracza György, Kálnoky Jenő.

Hat kerületi jegyző: Várady Pál, Gombos Károly, Wenczel János, Ferencz Dénes, Csikó Mihály, Dávid Gyula. Pályáztak még: Beke József, Wéber László, Gönczy Péter, Ferencz Károly, Gracza György, Gödny Jenő, Goppold Gyula, Katocz Miklós, Kálnoky Jenő.

Erdész: Tarsoly Árpád. Városigazda: Csetz Gyula. Pályáztak még: Donogány Gergely, Hegedűs Ármán Károly.

Községi bíró: Sebesi Samu. Vámbírói főnök: Palkó Lajos. Pályáztak még: Beke József, Ferencz Jenő, Hancz Pál, Orosz Károly.

Községi főbíró: Tömösváry Zsigmond.

A mint látható, pályázók szépen vannak. Csupán a fő és aljegyzői, a főpénztárosi, a községi bírói, az erdési és a községi főbírói állások állanak verseny társ nélkül.

A választást valószínűleg e hó 15—20-ika között tartják meg. Mindenesetre leghevesebb lenne, ha az mielőbb megtörténne, hogy vége szakadna a tisztviselők bizonytalanságának és a kommunális tagok közötti korteskedéseknek.

Új regényünk.

Lapunk mai számában egy rendkívül érdekes detektiv regény közlését kezdjük meg.

A regény címe:

Az ál-mandařin.

és tárgyát az amerikai-kínai életből veszi.

Ez érdekes és kitűnő regényre felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 2.

Egy kibic, aki zsarol.

Főtárgyalás.

— Express tudósítás. —

A kibic a legkellemetlenebb emberek a világon. Odátnak a játékos mögé és nem törődnek azzal, hogy a partner veszít, állhatatosan kitartanak mellette, erősen fűstölnek a szeme közé, köpködnek jobbra-balra, hangos és még hangosabb megjegyzéseket tesznek, kritizálnak, szóval mindent megtesznek a játék zavarására, a partner bosszantására. Vannak olyan professzionális kibicok, a kik, ha jól megy a lap, kibicpénzt követelnek, ha pedig a játékost a pech földözi és ezt a kibicnek rójjá fel, akkor az illető csak abban az esetben hagyja ott a játékost, ha ezért honorálják. Alig van a fővárosban olyan kávéház, a hol néhány ilyen notórius alak nem foglalkoznék üzletszerűen a kibiceléssel.

A kávéházi kibicok egyik legveszedelmesebb fajtáját klasszikusan képviseli Somogyi Izso foglalkozás nélküli ügyvédsegé, a kit tegnap délelőtt zsarolás miatt vont felelősségre a budapesti büntető törvényszék dr. Langer Jenő elnöke alatt. Somogyi, a mint a tárgyalás anyaga bizonyítja, nem elégzik meg azzal, ha a partnerek kellemetlenkednek, hanem képes arra is, hogy összetűzés esetén csúnyán megrágalmazza az illetőt.

Somogyi nemrég dr. Heller Árpád ügyvédi irodájában dolgozott és a mikor állásától megvált, nem lévén dolga, betölt a kávéházba és kibicelt annak a partinak, a melyben az egyik játékos ex-principális dr. Heller volt.

A kibic a játékoskal szemben so g jogot vindikl magának és Somogyi e hagyományos jog alapján igen természetesen tartotta, hogy a csebet nem fizeti, hanem az ügyvéd egyenliti ki a számláját. Ez ment is egyideig, Somogyi pikolozott cigarettázt és az ügyvéd fizetett. Végre bekövetkezett a meghasolás, dr. Heller megtagadta a számla kifizetését, Somogyi kénytelen volt feltűnés nélkül távozni a kávéházból, azonban már másnap levelet írt az ügyvédnek, amelyben figyelmeztette, hogy amennyiben el nem tlti a sorok kifizetésével a neki járó husz koronát, leleplezi őt az ügyvédi kamaránál, a partnerénél, a kávéházi vendég előtt.

Az ügyvéd a levél miatt zsarolás címén följelentette Somogyit, aki azzal védekezett, hogy ő csak jogos követelését igyekezett az ügyvédnek behajtani.

Az elnök: Aztán miért járt magának az a 20 korona?

A vádlott: Én a kártyajátéknál csúndes társa voltam dr. Hellernek. Az ügyvéd egy Lipót-körúti gabonakereskedővel kettős alsózt játszott. Én előzetes megállapodás után nem Hellernek, hanem a partnerek kibiceltem és különféle jelekkel mindig tudtára adtam az ügyvédnek, hogy a kereskedőnek milyen lapja van.

— Tudja ezt bizonyítani is?
— Két tanum van, akik ezt látták.
— De arra van-e tanuja, hogy dr. Heller őnt megbízza a játékra?

— Erre nem is lehet tanum.
— Akkor nem is rendelhetem el a két tanu kihallgatását.

A bíróság ezután a vádlottat zsarolás vétsége miatt három napi fogsárra ítélte. Somogyi az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

A „kiadó” üzenete.

Válasz Thury Elemér urnak

Budapest.

Először akkor volt szerencsém megismerni Önt, mikor 1903. év tavaszán az „Ujság” szerkesztőségét másodmagával fölkereste és szerkesztői szíves jóakarattal és támogatással kérte kolozsvári működéséhez. Az akusnál, mint igen sok nasonál, én is, mint „kiadó” telen voltam.

Azután ritkán láttam szinpadon, de csaknem minden nap találkoztunk az utcán, mert hiszen közeli „szomszédok” voltunk, szállása lévén önnök Kolozsvárt a Kövespad-utcában, nekem pedig a Honvéd-utca-ban. Azonban soha sem beszélünk együtt, mert az egyszeri bemutatkozás is csak olyan kötelességszerű volt, tudja olyan, mint mikor a „kiadó” is, ha véletlenül éppen jelen van, ily alkalmakkor be szoktak mutatni a vendégnek, s aztán — — — vége a barátságunk.

Téhat ön is, az „ambiciózus” művész, azután nem ismert s nekem sem igen volt több okom rá; annál kevésbé, mert ön időközben a Királyszínházhoz szerződött, irthagya a közepadutcai idillikus kis lakását és — feleségét is.

De hát ilyen az élet s különösen a színészek élete. Isten bizony, sohasem irigyltem sorsukat.

Önről aztán sohasem hallottam s nem is láttam egész a múlt hét péntek délelőttjéig.

En — mint sok más szegény vidéki „kiadó”, irodám a szerkesztőséggel egy kalap alatt rendeztem be. Itt ért az a második szerencse, hogy önnel találkozhattam. De már ekkor engem a „kiadó” keresett ön fel és nem a szerkesztő, „szíves pártfogás” végett és ugyancsak a „kiadó-szerkesztői hivatalban” és nem magánlakómon, mert itt „bizalmas” beszélgetésre önt is, mint bárki más, szívesebben láttam volna.

De hát ön elkövette azt a tapintatlanságot, hogy ne mondjam — mint ön az „Ellenzék”-ben — „ügyetlenséget”, hogy az ön előtt már nem ismeretlen „szerkesztőségben” keresett fel, a hova azt hiszem bármikor joga van belépni a szerkesztőnek és a munkatársaknak minden kopogtatás nélkül is.

Ugy is történt. Már-már pirultam és roskadoztam a sok dicsőrettől, melylyel ön engem az ismeretlen és érdemtelent négysem között elhalmozott, csak hogy valamiként — az ön hírlapi szavait használva — „köpenyvet fordítottak” szerkesztőmmel az ön szerint „piszkos és ajs” kritika dolgában, midőn a rendes látogatási órában, d. e. egy negyed 11 órakor betoppant a szerkesztőm, a kit én önnök — gondolván, hogy nem ismerik egymást — udvariasan bemutatam.

Sajnálom, hogy ezt tettem. Ön ezt az udvarias cselekedetet csakugyan nem érdemelte meg, mert ön, az udvarias bemutatást be sem várva, egy magyar színművészhez semiképpen sem méltó módon, a vendéggel visszafelé — az ön által is publikált sértő szavakkal támadott szerkesztőre, a ki csodálatos türelemmel hallgatta kifakadásait s csak annyit felelt rá, hogy tudni fogja kötelességét. S csak később, midőn már ön tetlegességre is akart vete-

medni — mutatott ajtót önnök nagy fölhaborodásában.

Látja tisztelt Thury ur, mind ez nem következett volna be, ha ön engem bizalmas kérdésnek teljesítését végezt magán lakásomon és nem a szerkesztőségben keresett volna föl. Az ügyelenséget tehát nem én a „kiadó”, hanem ön követte el. Kár volt igazán kár; mert valószínű, hogy a „kiadó” „szívesen”, de jó tanácsa bizonyára kiegyenlítette volna a differenciákat.

Volt rá eset, hogy az ügyetlen színészből is csinált kitűnő színművészt a jó tanítás és a jogos kritika.

Csak nem kell ököltre fogni a dolgot.

Gombos Ferenc,

az „Ujság” kiadó tulajdonosa.

— (Nyilatkozat.) Thury Elemér a tegnapi „Ellenzék”-ben nyilatkozik ellenem.

Amit nyilvánosságra hoztam ez ügyben, ahhoz nincs mit hozzá tennem. A bíróság előtt majd kiviláglik a tényállás. Tegnapi nyilatkozatáért szintén sajtópárt indítok.

Herczeg Jenő.

— (Ki legyen a polgármester?) A városi tisztújítás ügyében tegnap este 6 órakor újabb bizalmas értekezletre gyűltek össze a város örvényhatósági bizottság tagjai. Mintegy huszonötön jelentek meg. A tárgyalás vezetésére elnöknek Pisztorý Mór egyetemi tanárt kérték fel, ki a bizalomnak engedve, azt el is fogadta s a jegyzőkönyv vezetésére dr. Várady Aurélt kérvén fel, az értekezletet megnyitotta. Tanács József bizottsági tag részletesen megindokolva terjesztette elő az okokat, melyek az értekezlet összehívását szükségessé tették. — Mint-

hogy az értekezlet „bizalmas” jellegű volt, nem részletezzük az érdekes felszólalásokat, csupán annyit jelzünk, hogy azok, a polgármesteri differenciák elenyésztetése körül forogtak s a felszólalások nagy része — egy pár kivételével — oda irányult, hogy polgármesterré Szvacsina Géza, helyettesévé pedig Nagy Mór választassanak meg; mert a város szűkös pénztára nem engedi meg, hogy egy munkaképes és nagy fizetéssel bíró elsőrangú tisztviselő személyes surlódások folytán nyugdíjaztassék. Személyes differenciák a közügy szolgálatában és annak rovására meg nem tűrhetők és ilyennek létezéséről a városi bizottság tagjai tudni sem akarnak és éppen ezért ily értelmű határozati javaslatot fogadtak el s annak megvalósítására az összes bizottsági tagokat megnyerni óhajtlak. A bizottsági tagok e megállapodását elnök enunciólván, az értekezlet este 8 órakor véget ért.

— (A kolozsvári Kossuth-szobor bizottság gyűlése.) A kolozsvári Kossuth-szobor bizottság gyűjtő albizottsága június 3-án pénteken d. u. 5 órakor, az anyakönyvi hivatal nagyertermében gyűlést tart. A gyűlésre a személyekre megküldött névsorban foglalt gyűjtő bizottsági tagokat, valamint az egyes lapok képviselőit tisztelettel meghívja Merza Lajos elnök. Személyre szóló meghívók nem adatnak ki.

— (Urnapija.) A katolikus világnak ünnepnapja van ma: az inkarnáció fenkőlt dogmájának magasztos ünnepe, Urnapja, melyet áhitatos imával, ünnepélyes istentisztelettel és díszos körmenettel ünnepelnek a hívők. Városunk összes róm. katolikus templomaiban ünnepies istentisztelet tartanak a mai napon. Az ünnepi körmenetben részt vesznek a katolikus iskolák növendékei, kik a Mátyás téren felállított zöld galys sátrakhoz vonulnak, hol a szótásos ünnepélyes áldás és szentség kitétel fog megtartatni. Az énekes nagy misét d. e. 9 órakor a Mátyás-téri templomban Bíró Béla pápai prelátus apátplébános mondja nagy papi segédlettel. A mise alatt éneket a Polgári Dalylegt fogja szolgáltatni. Bíró Béla délbén 2 órakor adja a szokásos urnapi ebédet, melyen a város meghívott előkelősei fognak részt venni. Az urnapi ebéd, mint rendesen, a plébánia épület termében lesz.

— (Alispán és hírlapíró.) Nehány híval ezelőtt történt, hogy Lengyel Béla hírlapíró kollégánk a szerkesztőségben jelent „Nyitra megyei Ellenőr”-ben azt írta Markhot Gyula nyitrai alispánról, hogy a néppárt vezető férfival paktált. Markhot alispán erre feljelentette Lengyelt állítólag szabálytalan név bejelentésért, mire őt a rendőrség 5 korona pénzbüntetéssel sújtotta. Lengyel ekkor feljelentést tett az alispán ellen, hogy „vittezi” nemesi előnév jogtalanul használja. A rendőrség ugyan illetékességi kifogás címén elutasította feljelentését, de az alispán most már hatóság előtt rágalmazás miatt indított pert Lengyel ellen. A tárgyalás folyamán kintt, hogy Lengyel feljelentésére Szulyovszky Dező orsz. képviselő szolgáltatta az adatokat, mire

Szulyovszky mentelmi jogának felfüggesztését. Kedden tartotta meg a nyitási kir. törvényszék az érdekes ügyben a végtaggyalást, melyen Lengyel védőként Váso-nyi képviselőben dr. Rácz Dező ügyvéd jelent meg. A vádlottak kihallgatása után a bíróság elítélte Lengyel B. hirtelül 200 korona, Szulyovszky Dező orsz. képviselőt 100 korona pénzbüntetésre. Mindketten felbőszítet jelentettek be.

— (Kolozsvármegye új tanítói állása.) A vallás- és közokt. ügyi miniszter, egy negyedik tanítói állást létesített a b. n. h. d. a. i. áll. elemi iskolánál, melyre ideiglenes minőségben ki is nevezte Gárdi Gábor ottani gör. kel. el. isk. tanítót. Használóan a m. o. s. i. z. a. v. a. i. s. k. a. j. á. n. t. ó. i. áll. el. iskolánál a következő tanévtől kezdve, előbbinél egy férfi, a két utóbbinál egy-egy nőtanítói állást rendszeresített a miniszter.

— (Újra Fried Henrik.) A napokban 7 évi fegyházra ítélt Fried Henriknek újabb furfangos csalására jött rá a törvényszék. Ugyanis néhány nappal ezelőtt a kolozsvári Bács közegéből feljelentést tett valaki a kolozsvári ügyészségnél Fried Henrik ellen, ki több odaváló lakost furfangos módon megkísérítette. A kir. ügyészség már el is rendelte a vizsgálatot a börtönben ülő veszedelmes csaló ellen.

— (Próbavágatás.) A második hatósági próbavágatás ma fog megtörténni. A próbavágatásból kikerülő hus a Wesselenyi Miklós-utca levő (Wagner-ház) Benkő K. féle mészárszékekben fog eladásra kerülni. I. minőségű kilogrammonként 1 korona 20 fillér, II. minőségű 1 korona.

— (Az unit. kollégium kirándulása.) Ismeretes a közoktatóügyi miniszternek azon rendelete, melyben azt az óhaját fejezi ki, hogy az iskolák roven- dékeinek testezésére nagyobb gondot fordítsanak. E rendelet eredménye, hogy minden intézetnél egy-egy nagyobb szerű kirándulást rendeznek a növendékekkel. A kolozsvári unitárius kollégiumban már régóta — még a miniszteri rendelet előtt is — szokásban volt az intézeti kirándulás és így tegnap Egeres—Jegye gyógyfürdőre ment ki az ifjuság. Tegnap reggel indult el a főiskola I—VIII. osztálya a vezető tanárokkal Egeresre, hol, miután megtekintették a gipszgyárat, a mintegy 9 kilométer távolságra Jegye gyógyfürdőre gyalogoltak be. A kirándulók még tegnap este vissza is tértek Kolozsvárra.

— (Tiltott hus egy zsidó mészárszékekben.) A napokban jelentés érkezett rendőrségünkhöz, mely szerint Feiner József, egy Széchenyi téri kóser mészárszék tulajdonosa a közegészségügyi törvényben tiltott u. n. hasi-borjú húsát feldarabolva árulja. Bartha János főorvos, Mayer állatorvos és Philippi rendőrbiztos kíséretében, azonnal kiszállt a helyszínre, hol a megjelölt vizsgálat egy jégszekrényben 5 kiló hasi-borjú húsra jött nyomára. A törvénybe ütköző cselekményt a mészáros ellen az eljárást megindították.

— (Meghívó.) Az országos orvos-szövetség kolozsvári fiókja f. évi jún. hó 2-án (csütörtökön) este 8 órakor a New-York szálloda külön szobájában társas összejövetelt rendez, melyre a t. taglars urak szíves megjelenését kéri az elnökség.

— (Véres verekedés egy lakodalmon.) Véres verekedés történt a napokban Kocsba közegében Bronz Mihály házánál, leánya lakodalmán. A mulató legények egyike Trifon György, nem jó szemmel nézte, hogy kedvese vetélytársával Bintye Jánosossal is tánczol. — A féltékeny Öthellő dühösen rohant vetélytársára és magánkiül ordította, hogy kedvesével nem merjen többé táncolni. Bintye erre kirántotta a csizmazárban levő kést és Trifon mellébe szúrta. Rövid dulakodás után mindkét legényt eszméletlen állapotban szállították el a véres verekedés színhelyéről. A csendőrség megindította az ügyben a nyomozást.

— (Halálhíradás.) Makfalvi Dósa Kálmán, nyug. kir. törvényszéki bíró, Csikszaradában, május 30-án, életének 47-ik évében meghalt. Az elhunyt holtteste június 1-én délután 3 órakor Kolozsvárra szállították és az itteni köztemető kápolnájából június 3-án délután 3 órakor fog a család sírban örök nyugalomra elhelyeztetni.

— (A bikaviadalok első áldozata.) A közönség jóformán még azt sem tudja milyen lesz a bikaviadal, még nem tudja, hogy fogja-e vér az arca porondját pirosra festeni, máris megvan ennek az izgalmas sportnak az első áldozata. Rossz ómen! Ma délelőtt kilenc órakor Kalán József, ötvenöt éves munkás, az építő aréna negyedik emeleti karzatáról lebuksott és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy negyed órai kintléés után behalt a seibe. A törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— (Baleset egy asztalos-gyárban.) Zsonka János 27 éves asztalos-segédnek — ki két nappal ezelőtt tért vissza a katonaságtól és foglalta el szolgálatát a Hevesi-féle asztalosgyárban — munkaközben a gyalogelő elkapta a balkarját és négy újat összeronszolta. A mentők beállították a szerencsétlenül járt munkást a kórházba.

— (Támadás az utcán.) Gál János 23 éves kőműves legény, midőn hazafelé tartott egy régi haragos magtámadta. Dulakodás keletkezett közöttük, mielőtt Gál János a fején és arcán sérüléseket szenvedett. A mentők vették ápolás alá a meg-támadott legényt.

— (Családi dráma.) Rémes családi dráma játszódott le Püspökladányban. Kovács János dusszagd fiatal földbirtokos egy nagy konyhakést döfött fiatal felesége szí-

vébe. A szerencsétlen asszony rögtön meghalt. A gyilkos férj azután felment a padlásra és ott felakasztotta magát. Mikor rá-találtak már ő is halva volt. Alig egy hónapos kis gyermeküket életben hagyta. A szörnyű tett okát még csak nem is sejtik.

x Mint Herkulesfürdőről (Mehádia) írják nekünk, dr. Klein Eberhard az általa ott több év óta szívbajban, asztrnában, valamint elhízásban szenvedőknél kitűnő sikert alkalmazott, ugyne, Nauheimi természetes gyógyfürdőt az ezen évi fürdő-évad alatt is folytatja.

IRODALOM.

— Az Armenia nevű magyar-örmény havi szemle 1904. évi 6. füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: A pápaválasztás hiteles története. Magyar-örmény lelkész X. Pius pápánál. — Merza Gyula. Jókai. (A Magyar Nemzet után.) Werner Gyula. Az erdélyi örmények monográfiája. — Dr. Hermann Antal. Ha meghalok. (Kötemény.) — Sallak Róza. Szongott Kristóf tanár nyugdíjba lépett. Szin-truchd örmény herceg. — Somorujáték öt felvonásban. Theresián Tamás örmény eredetijéből fordította Voith Antal. — Negyedik közlemény. Erődes Adomán az E. K. E. muzeumnak. (Erdély.) Erdély néprajza és Szongott Kristóf. (Erdély.)

— „Család és Iskola.” A Solyom János szerkesztésében megjelenő „Család és Iskola” c. szakközöny ismét gazdag és érdekes tartalommal jelent meg. Foglalkozik az új nevelési törvényjavaslattal, közli Krausz Sándor és dr. Filep Gyula nagyrészt felolvasásait. Szépirodalmi rész és apróbb közlemények egészítik ki a lap értékes tartalmát.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, csütörtökön június 2-án:

Menyecskek.

Három egy felvonásos népszimű dalokkal.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, pénteken június 3-án:

A tót leány.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Menyecskek (szünet XXXII. sz.) Blaha Lujza m. v. Péntek: A tót leány, (szünet XXXIII. sz.) Blaha Lujza m. v. Szombat: Egy nő, ki az ablakon kigugrik. (Szünet XXXIV. sz.) Blaha Lujza m. vendég.

* Komlósi Emma bucsuja. Tegnap este fejezte be három estére terjedő vendégzereplését Komlósi Emma, a Népszínház primadonnája, a ki itt a szemközti előtti, a kolozsvári közönség meleg szeretete közepette női naggyá: az ország első operette színházáig. Kicsiny, de lelkes közönség volt tegnap este is a színházban, a mely mindvégig szeretetteljesen ünnepelte a művésznőt. Konti régi, de jó operettjében „A subanc”-ban játszotta Komlósi a cimszerepet, temperamentumának, jó kedvének teljességével. Dalait mind megújították és a tapsnak az egyes felvonások után vége-hossza nem volt. Az előadás után is nagy közönség várt rá a kijáratnál és elkísérte lelkes tüntetések közepette a művésznőt lakásáig Nagy Gábor „Központi szálló”-jába.

A többi szereplők közül Károlyi Leona, Kassai Károly, Kálmár és Székely váltak ki a kissé vontatott és döcögős előadásból.

* (Blaha Lujza Kolozsvárról.) A magyar színművészet örök büszkesége, a „nemzet csalogánya” Blaha Lujza tegnap az esti gyorsvonattal megérkezett. Ma délelőtt részt vesz már a próbákban. Estére Verő György „Menyecskek” című népszim-művében játssza a bírónét, Rákelt, a széki menyecske és Zsuzsát, a pesti tempokát oltantult parasztlányt. Ez a harmas szerep, melyet Verő egyenesen neki írt, egyik leg-fényesebb alakítása a nagy művésznőnek, melyet ezúttal játszik először nálunk. Pénteken „A tót leány” címszerepében folytatja Blaha Lujza nagy érdekű vendégzereplését.

* Blaha Lujza Kolozsvárt. Blaha Lujza, a „nemzet csalogánya” ma este kezd meg nagyérdemű vendégzereplését színházunkban. A művésznő, kinek vendégzereplése művészi eseményszámba megy — mint jeleztük — három kiváló szerepet fogja nálunk eljátszani. Ma este a „Menyecskek” harmas címszerepében lép fel a művésznő, a melylyel újabbban a Népszínházban oly fényes sikert aratott. Pénteken „A tót leány” Hankáját, Blaháné ez utóbbi szerepének alakítását és szombaton bucsuzól Scribe Jenő magyarosított vanderille-jában Török Bálintné szerepét játssza a művésznő, ki ez alakítását először mutatja be nálunk. Blaha Lujza fölépéseit mérsékelten fölemelt hely-ákkal tartja meg az igazgatóság. Jegyek ma délelőtt 9 órától kezdve válthatók mind-három előadásra. A bérlek jegyeit mindenkor az előadás napjának délelőtti 10 órájáig tartja fenn a pénztár.

Táviratok

Báró Bánffy Szegeden.

Budapest, június 1.

Báró Bánffy Dező ma délután Szegedről visszaérkezett. A mandátumot postán fogják utána küldeni.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, június 1.

A pénzügyi bizottság ma d. u. ülést tartott. Justh Gyula és Komjáthy Béla az önálló vámterület ügyében intéztek kérdést a kormányhoz.

Hieronymi Károly keresk. miniszter kijelenti, hogy az önálló vámterület ügyében most nem adhat semmi felvilágosítást. A kartel-eket óhajtja most rendezni.

Komjáthy Béla: Nem jogos a kereskedelmi miniszternek az az eljárása, hogy az önálló vámterület ügyében most ad választ.

Hieronymi Károly: A vám-kérdés most van tárgyalás alatt, ezért nem nyilatkozik.

Elhatározták végül, hogy a vasutások fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot pénteken veszik tárgyalás alá.

A spanyol király kitüntetése.

Budapest, június 1.

Berlinből jelentik: Vilmos német császár Alfonz spanyol királyt tengeri naggyá nevezte ki.

Merénylő herceg.

Budapest, június 1.

Pétervárról jelentik: II. Sándor cár morganatikus házasságából származó egyik fia, a ki hercegi rangot visel, régi ellensége a külügyminiszternek, a ki ma a cári parkban megtámadott és botjával ütlegelt. A herceget letartóztatták.

Hirtelen halál.

Budapest, június 1.

Prágából jelentik: Janda Armin tartománygyűlési képviselő és az országos közegészségügyi tanács cseh osztályának volt elnöke, ma délután szívvelhűdés következtében hirtelen meghalt.

Kőműves sztrájk Aradon.

Arad, június 1.

Az aradi kőműves sztrájk miatt az ottani mesterek vidékről hoztak munkásokat, akik azonban meg-érkezésük után szintén sztrájkba léptek. A hatóság nagy zavargásoktól tart és ezért a katonaságot is készenlétbe helyezték.

Öngyilkos kasszirosnő.

Szatmár, június 1.

Róth Ilona pénztárosnő ma délután megmérgezte magát. Az öngyilkos leány egy előkelő család leánya. Egy satmári fiatal ember volt a szerelme, aki feleségül is akarta venni, de a leány szülei nem egyeztek bele a házasságba és ezért megszőktette. A fiatalember is eltűnt Szatmárról: azt hiszik, hogy szintén öngyilkos lett.

Az orosz—japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, június 1.

Port-Arthur végnapi.

Londonból jelentik: Port-Arthuri menekültek szerint a város helyzete immár kétségbeesett. Az éhség következtet be. Az ellen-ség ágyui egész utcákat romboltak le. A halottakat minden szer-tartás nélkül ássák el. Sok ki-nai eddig is éhhalállal pusztult el. A helytartó kihirdette, hogy a lopást halállal büntetik meg. A vasúti vonal teljesen el van már pusztítva.

Dalniban is teljes a rombolás, mert az lángokban áll. Egy-két nap múlva nagy szárazföldi ütközet várható.

Pétervárról jelentik: (Az orosz tá- irati ügynökség jelentése.) Felhatalmaztatunk annak a kijelentésére, hogy a londoni Standardnak az a jelentése, hogy Varsóban 600 politikai bűntetést felakasztottak

és Moszkvából 80 koporsóban titokban tá- volították el agyonlőtt személyek holtste- teit, koholt és minden alapot nélkülöz.

A orosz távirati ügynökség jelent Nikolajevszk-Prunorszkiból mai kelettel: Bobizonult, hogy a japánok már régóta felingerelték a benszültt giljakokat az oro- szok ellen, területük elfoglalása esetére jo- gaiknak épségben tartását ígérve nekik. A giljakok nemcsak megtagadták az önkéntes szolgálatok megtételét, hanem igyekeztek a többi benszülttet, a csunghuzokat és gol- dokat, hasonló eljárásra bírni. Utóbbiak általánosan ismert jó lövők és vezetők. Az első Kabarovszkba szánt gőzösön 300 ja- pán volt. Számos halálos kimenetelű beri- beri-eset fordult elő közöttük.

REGÉNY.

Az ál-mandarin.

Irt: Hyan Hans.

Fordította: Jeanette.

Amerikai—chinai detektiv-regény a jelen- korból.

(1)

I. Három millió dollár.

Az Eckhard T. W. és társa Wallstre- eten levő banküzletében a szokásos dél- előtti forgalom uralkodott. Pénztári megbí- zottak jöttek és mentek, ügynők, kik a tőzsdére igyekeztek, először idejöttek meg- bizásokat elfogadni sőt a tőzsdéről is, ezen óriáskerékről, mely milliókat forgat, foly- ton sürgönyhordók jöttek eladott és meg- kötött tudósításokat ezen leggyorsabb uton kézbesíteni.

A bankház főnöke magánirodájában egy fiatal emberrel buzgó beszélgetést fol- tatott.

— ...holnap nagy fizetni valónk lesz, Pretorius ur. Mindaddig míg itt lenn Philippiusnál nem lesz teljes nyugalom és míg a tisztelőmélő Ms. Kinley lesz elnökünk, mindaddig ezen vad árfolyam-in- gadozás meg nem szűnik. Allgerman-féle papírok értéktelenek és váltók, melyeken elfogadóként szerepel, annyit érnek itt a pénzszekrényünkben, mint a tegnapi esti „Herald” papírja. Attól tartok, hogy ezen csód nem az egyedüli lesz. ... csak hálát adok Istennek, hogy mi ezen válságos idő elmúlását könnyen megvárhatjuk. ... de mint mondom végeredményben ehhez tekin- télyes ószorgeskére van szükségünk. Vegye ezt Pretorius ur.

A főnök, kinek kicsiny köpecs alak- ját, a mellette álló fiatal, nyulánk ember alakja jelentékenyen feltűmlta, egy tarka- nyomású papírszeletkét adott át.

— Itt van egy „cheek” három millió dollárról. ... Az öreg ur mosolygott, mid- őn a tisztelőteljes arckifejezést észrevette, melylyel a fiatalember a jelentéktelen, de mégis oly felette értékes papírlapocskát átvette, azután kedélyesen folytatta:

— Nemde, kedvesem, szép halom pénz ez és alig hiszem, hogy sok ember létezzék, ki valamikor ilyen összeget, ille- tőleg egy ilyen értékpapírt látott. ... de nekünk, kinek a pénz is csak árucikket jelent, tulajdonképpen teljesen mindegy, hogy egy ötödoláros bankjegyet, vagy pedig egy ilyen három millió dollár értékű chekket tartunk-e kezünkben. ... minden- este barátom.

Jóakarólag megveregette a fiatalember vállát, miközben természetesen lábujjhegyre kellett állnia.

— Természetesen egy kereskedőnek semmilyen nagy összegről sem szabad ma- gát elképzelni.

Az ifju tiszta, kékszemű arca elpirult egy kissé, halk „pardon” közt meghajolt főnöke előtt, kinek üzleti komolysága ke- délyeskedése közben is észrevehető volt, melytől a kevésbé pontos és figyelmes al- kalmazottak féltek és melyet a szorgal- mas, kötelességteljesítő annyira becsül- tek benne.

— Megkérném önt Ekband ur, — mondá szerényen Pretorius Pál, — ezen megbízást ne egyedül reám bízni, hanem egyik pénztári megbízottunkat velem küldeni.

— Természetesen! Fergentlin elki- séri önt.

— Fergentlin Ekhard ur?

Hisz őt egyszer már elbocsájtani akarták, azon ezerdolláros miatt, melylyel állítólag kevesebbet kapott.

A főnök megrázta szürkés, katonai rövidsége nyírt fejét.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

A „Kolozsvári Hírlap” tegnapi számá- ban súlyos vádak jelentek meg ellenem. Itt a nyilvánosság előtt szólítom fel a közle- mény íróját, hogy vádjait bizonyítsa be, mert mindaddig, míg azt nem teszi, azokat valótlanoknak kell kijelentemem.

Inzelt Gyula,

circusz-füzetvezető.

* E rovat alatt közlötték nem vállal fele- lőséget a

KERT-MEGNYITÁS!

AZ

Ujvilág

helyiségében

a 62-ik gyalogezred zenekara

ma csütörtökön, június hó 2-án

zene-estélyt

tart.

Kezdeté este 7 órakor.

Kitűnő erdélyi borokról, jó házi konyháról gondoskodik és a nagyrődemű közönséget ezuttal is szívesen látja

Sipos József,

vendéglo.

3324 1—1

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy fényképeszeti műtermemet előbbi helyén

Wesselenyi Miklós-utca 3. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve ujo- lag megnyitottam és a legmodernebb gépekkel fel- szereltem.

Műhelyemben készítnék a legkisebb alaktól a leg- nagyobb nagyságig, úgy fényes mint máit kivételű platin képek, aquarell és olaj festmények, nagytűsok. Elvállalom házon kívüli csoport, táj- és épületek felvételét. Társas vagy családi képeknél nagy árked- vezmény. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról előre is biztosítva, maradok teljes tisztelettel

Csizhegyi Sándor,

fényképész.

Felhívás a t. tisztviselő urakhoz

kik a tisztviselő-telepen hely megvételre olesó tör- leszeses pénzkölcsönt óhajtanak felvenni.

Személykölcsönt kapbat különben is minden nyugdíjkepes tisztviselő és katonatiszt, kinek évi fix fizetése legalább 1800 kor. Nyugdíjasok 1200 kor. nyugdíj. Magántisztviselők 1200 kor. fizetéssel, leg- több esetben kezes nélkül. Minden 1000 korona kölcsön után tőke és kamatban havonta 9 kor. törlesztendő. Minden irányban a legnagyobb disz- kreció biztosított.

Előleges kiadás nem szükséges!

Drága kamatu Jelzalog kölcsönök olesó kamatu 4 százalékos törlesztéses kölcsönökre átkonvertáltak. Megkeresésekre válaszbélyeg melléklendő.

Országos földhitel- és személykölcsön intézet,

Kolozsvár, Király-utca 16.

Értekezni lehet d. u. 3—5 óráig. 3344 18—

Nyílt levél.

Szíves tudomására hozzuk a n. é. közönségnek, hogy bevásárlási utainkból hazaérkezvén, elis- mert első rangu gyárosoktól sikerült igen jutá- nyosan a

tavaszi és nyári évadra

férfi és női

szebbnél-szebb szöveteket

beszerezünk, melyeket Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 40. szám (saját ház) alatt levő

nagy posztóraktárunkban

árusítunk. Raktáron vannak a legfinomabb magyar, angol és skót

gyártmányú szövetek, a legdivatosabb minőség- ben és nagy választékban.

A nagyrődemű közönség szíves pártfogá- sát kérve, biztosítjuk egyuttal jutányos és pon- tos kiszolgálásról.

Moskovits B.

örökös.

Zauderer

üzletvezető.

2912 78—80

Igaz fájdalommal jelentjük

Thorotzkay Sajos urnak

felügyelő-bizottságunk érdem- dús elnökének

korai gyászos elhunytát.

Émlékét kegyelettel őrizzük!

Jorda-franyos vármegyei

Zakarekpenztár Részvénytársaság.

3322 1—1

Diszokmannyal kitüntetve!

Bernáth E. Sándor varrógép kerekpár

nagy raktára és hangszer-üzlete) Kolozs vár.

Összes á

